

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W.
"DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : E. DE TAEYE
Vindictivelaan, 24
8400 OOSTENDE

3de jaargang, nr. 3, december 1973

BERICHT AAN ALLE LEDEN

Het Bestuur van "De Plate" heeft de eer aan de leden van "De Plate" in herinnering te brengen dat er voor de maand december geen voordracht, noch dia-avond voorzien werd.

Tevens wordt de aandacht van de leden er op gevestigd dat in de maand januari de jaarlijkse statutaire vergadering zal doorgaan.

Na deze vergadering, welke zal plaats grijpen op de datum welke in het januari-nummer zal kenbaar gemaakt worden, zal zoals verleden jaar een veiling van Oostendse stukken onder de aanwezige leden plaats grijpen. Het is wel te verstaan dat enkel de leden in regel met hun lidgeld 1974 aan deze intieme veiling mogen deelnemen. Het Bestuur dringt er dus nogmaals op aan dat alle leden zo spoedig mogelijk met hun lidgeld in regel zouden komen, want de lidkaart zal aan de ingang vereist worden.

Tevens vraagt het Bestuur dat leden die boeken, brochures, programma's, aanplakbrieven, maatschappijborden, enz... op die bewuste avond zouden willen zien geveild worden, dit aan de Hoofdman E. De Taeye, Vindictivelaan, 24, 8400 - Oostende vóór 5 januari a.s. kenbaar zouden maken.

Het Bestuur.

Wanneer U uw oude nummers van "De Plate" niet bijhoudt, geeft het door aan iemand die er belang kan in stellen. Het wordt wellicht een nieuw lid.

DE PLATE 20

In 1974 zal "De Plate" haar 20-jarig bestaan vieren. In dat verband heeft het Verbond van Westvlaamse Heemkundige Kringen besloten haar jaarlijkse gouddag te Oostende te laten doorgaan.

De V.V.F. Verhuist

De Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, die sinds jaren het oud-politiebureau aan "de Morre" betrok, zal rond de jaarwisseling een nieuw lokaal betrekken. Twee ruime plaatsen in de vroegere Stedelijke Meisjesberoepsschool in de Kan. L. Colensstraat zal door onze ijverige zustervereniging aldaar in gebruik genomen worden.

WAT IS "OSTENDIANA" ?

Een lid vroeg ons "Wat verstaat men onder Ostendiana in de Stadsbibliotheek". Hierop kunnen we een bondig antwoordje bezorgen.

Ostendiana omvat in ruime zin genomen :

1. Alle boeken en tijdschriften te Oostende uitgegeven.
2. Alle boeken en tijdschriften te Oostende gedrukt.
3. Alle boeken door Oostendenaars geschreven.
4. Alle boeken over Oostende handelend (zowel historisch, sociaal, economisch, technisch als literair).
5. Alle boeken over Oostendenaars handelend.
6. Boeken die te Oostende werden geschreven (zelfs indien ze elders uitgegeven werden, niet over Oostende handelen of ook niet door rasechte Oostendenaars geschreven werden).
7. Zoveel mogelijk ook boeken (zoals men van 1 tot 6 kan indelen), doch die een kustgemeente of een gemeente uit het arrondissement Oostende betreffen.

GRAFISCH WERK VAN ENSOR

Zojuist verscheen een prachtig werk "Beschrijvende catalogus van het graveerwerk van James Ensor" door Aug. Taevernier. Dit prachtig geïllustreerd werk dat alle etsen van Ensor omvat is te bekomen bij Mevr. Paul Van der Perre, Regentsschapsstraat, 21 1000 Brussel, of bij de lokale boekhandels. Het boek is enigzins duur, maar loont voor de bezitters van Ensor-etsen zeker de moeite dit offer te brengen. Verkoopprijs : 2.600 Fr

BIBLIOGRAFIE VAN DE FILATELIE IN BELGIE

Van de hand van onze stadsgenoot Robert Leroy verscheen een uniek werk over de "Bibliografie van de Filatelie in België". Ieder die wil weten welke filatelistische tijdschriften in ons land, welke boeken over valse postzegels, over bijzondere afstemelingen, over de luchtpost, enz., in België verschenen, kan dit zeer gemakkelijk in dat werk terugvinden. Meer dan 700 nummers heeft de auteur na jarenlange opzoekingen kunnen aantekenen. Men kan dit werk bestellen mits storting van 375 Fr + 15 Fr. port op P.C.R. nr. 78.22.35 van de heer Robert LEROY, Violierenlaan, 60 8400 OOSTENDE.

Het lied over de "0.185"
-----

1. Komt vrienden hier in 't ronde
en luistert naar mijn lied.
Hetgeen ik ga verkonden
is nog nooit op aard' geschied.
Men hoort van vele spreken
hier in ons werelddal.
Maar nog nooit is het geweten
van zulk een raar geval
Van zes vissers voortaan
Die waren op zee gegaan.
Nadat zij waren begraven
kwamen z'in Oostende aan
- ! !
! ! bis
! !
2. Den 1sten van November
gingen er zes man aan boord.
Om op zee voor vrouw en kinderen
te gaan zoeken hulder brood.
Maar een vreselijk onweder
en een schrikkelijk orkaan
moesten die brave vissers
den bitteren dood doorstaan.
Maar ach God, wat vreugde groot
Kwam daar een Zweedse boot,
die deze brave vissers
kwam redden uit de nood.
- ! !
! ! bis
! !
3. Zij werden opgenomen
en naar een vreemd land gedaan.
Hun schip dat werd gevonden
er wierd tijding gedaan.
Dat "185" al van d'Oostendse stad
Door een vreselijk onweder
zijn mannen verloren had.
Ach God, wat grote pijn
voor vrouw en kinderen klein.
En die vaders en moeders
die daar ouders van zijn.
- ! !
! ! bis
! !
4. De familie lamenteerde
Het hart vol droefenis
De dienst die celibreerde
voor hun zielelafenis
De dienst die werd gezongen
Al 6 dagen voortaan.
Een dépêche is gekomen
al in Oostende aan.
Vaders en moeders teer
stort gene tranen meer
Want binnen enkele dagen
ziet gij uw zonen weer.
- ! !
! ! bis
! !

.../...

5. In plaats van smart en ellende.
Ziet men niets anders meer.
Of vreugde hier in Oostende
bij deze ouders teer.
Ach God, wat grote vreugd.   :
In hulder ouden dag   :
hun jongens te omhelzen   :
die men reeds verloren zag.   :
bis

Dit lied werd voor ons opgetekend door Schipper Robert Ryckx. Dergelijke oude liederen, welke op authentieke feiten berusten worden zeldzaam. Daarom onze dank aan Schipper Ryckx.

DE PLATE EN DE PLATTE

Het is ons al enkele malen opgevallen dat francofone personen, wanneer ze over onze Vereniging spreken, het hebben over "De Platte" en ook over het Museum van "De Platte".

Wij hebben hiervoor een verklaring gezocht. Het antwoord is in feite zeer eenvoudig.

Wij zeggen immers "Ik ben een Oostendse Plate" (één t), maar om hetzelfde aan te duiden kunnen we zeggen "Ik ben een platten Oostendenaar" (twee t's). Het is dan ook begrijpelijk dat vreemden niet al te best onderscheid weten te maken tussen een "plate" en een "platten".

MANDEVLECHTEN

De Bond van de Westvlaamse Volkskundigen te Brugge heeft het referaat van Ir. W. Verlonje over het "Mandevlechten" gepubliceerd. Geen enkele folklorist mag deze enige kans missen om het werk aan te schaffen.

Het werk omvat naast talrijke illustraties een flink in elkaar gestoken historische, economische en folkloristische studie over het beroep dat uitsterft : het mandevlechten.

Men kan het werk bestellen bij I. Verlonje, Albert I Promenade, 16 - 8400 Oostende. De prijs is 150 Fr

OOSTENDSE MINI-QUIZ

1. Hoeveel dijken zijn er op het Oostends grondgebied die als officiële straatbenaming gelden ?
2. Hoeveel dreven zijn er op het Oostends grondgebied die als een officiële straatbenaming gelden ?
3. Welke broer en zuster hebben elk een straat naar hen genaamd gekregen ?
4. Hoeveel vrouwelijke personaliteiten kregen te Oostende een straat, laan of plein naar hen genaamd ?

(antwoorden laatste bladzijde)

JEF KLAUSING

Het jaarlijkse kerstadres van ons Bestuurslid Jef Klausing is :

JEF KLAUSING
Kenny Selatan 1.6
KUALA LUMPUR
(MALEISIA)

Dit geldt als enig bericht voor de verzamelaars van vreemde-zichtkaarten en postzegels.

't BEERTJE 1974

De volkskundige almanak " 't Beertje" is aan zijn 33ste jaar. Het verscheen geïllustreerd met interessante teksten. De prijs is 125 Fr + 3 Fr port. Bestellingen kunnen gebeuren bij de Bond van de West-vlaamse Volkskundigen te Brugge (P.C. nr. 451263). De jaargangen van 1952 tot op heden zijn nog verkrijgbaar tegen 125 Fr per almanak.

"LANGS 'T HARD ZAND" IS VERSCHENEN

Zoals wij verleden maand in ons tijdschrift lieten weten zouden de verzamelde wekelijkse bijdragen van onze Onder-Hoofdman O. Vilain eind november van de pers komen. Dit is inmiddels gebeurt. Onmiddellijk kon men een grote belangstelling voor deze uitgave waarnemen.

Bijna de helft van de oplage was reeds na een paar dagen verkocht geworden. Met de kerst- en nieuwjaarsfeesten mag men zich aan een nog grotere vraag verwachten.

Het boek is te koop in de meeste te Oostende gevestigde boekhandels of kan ook besteld worden bij de auteur O. VILAIN, Rogierlaan, 38 - 8400 OOSTENDE, mits overschrijving van 195 Fr op P.C. nr. 1085371.38.

KASTELEN IN WEST-VLAANDEREN

Liefhebbers van kastelen krijgen ook op de boekenmarkt hun gading. De Uitgeverij Concentra, Herkenrodesingel te Hasselt publiceert thans een album waarin 45 kastelen zijn opgenomen. De intekensprijs bedraagt 450 Fr.

KUNT GE ZE NOG ? ZING DAN MEE

(liedjes van vroeger uit de verzameling van Jef Klausling)

Op een vliegend blad, gedrukt bij de "Stoomdrukkerij
H. VAN DEN BROECK, Sint-Jansstraat, 36 te Aalst, vonden
wij het volgende lied over een moord, die vóór de eerste
Wereldoorlog te Oostende was gebeurd :

DE AFSCHUWELIJKE MOORD DER CONTERDAM BIJ OOSTENDE

August Brion werd door het Assisenhof van Brugge veroor-
deeld.

Woorden van Leon van der Plancke

Stemme : Sur (sic) les Ponts de Paris

't Is al verdriet wat men toch hoort
door die wrede moord
vader, moeder leefden gescheên
kwamen niet overeen
hier ging hij spelen eenen toer
en dra kwam hij stellen op loer
toen zijne vrouw van Brugge kwam
naar 't huis der Conterdam.

refrein : Ach moeder keert toch weer,
helaas gij zijt niet meer
steeds zuchten uw kleinen in lang geweën
nu blijven zij op aarde alleen
ach zie ons kinderhart
't prangt reeds toe van de smart
verbrijzeld is ook nu ons levenspad
van hen die gij aanbad.

Zeer lang smeekt er een meisjeshart
Vader spaar moeder smart
Op beide knien bidt z'u zo teer
voor uwe voeten neer
en wijl de moeder zijn been omklemt
doorstak hij haar met boze stem
doorkerft zo wreed haar tengerborst
ziedaar nu die broze korst.

O schurk gij was toch niet bevreesd
vlees slingert lijk nen beer
hij wierd hierdoor nog woedend gram
toen 't kind hem smeken kwam
en ach hoe wreed toch was zijn daad
stiel 't mes nog in haar gelaat
als waanzinnig sloeg hij op vlucht
met bloedig mes in de lucht

Daar ruist een roep van moord tot mond
dra kwam het volk in 't rond
al naar de plaats zeer dicht geschaard

.../...

vervloekten den lafaard
veel moeders weenden zelfs ontzind
toen ze vonden 't schreeuwend kind
o gruwel nog een gil gerekt
z'hadden de moeder ontdekt.

In 't bloed en slijm was 't lijk zo stram
toen den dokter toekwam
hij keert en draait doorzoekt en trekt
of nog leven in rekt
helaas dien stond was ijselijk
nogmaals viel 't kind op het lijk
van moeder die ten gronde ligt
welk smart voor 't arme wicht.

't kind riep ach moeder rust maar zacht
in 't bloed verstierf uw klacht
terwijl het meisje snikt, ach arm
met moeders hoofd in d'arm
zij kust haar wang wat droefheid groot
helaas zij was koud als lood
onder het kil en 't maakt 't gesteent (sic)
ligt nu haar droevig gebeent.

En elk roept hier voortaan om wraak
in deze wrede zaak
een vader zit hier zonder hert
voor 't recht een boze smert
o schurk hebt gij toch niet gebeefd
wijl 't bloed aan d'handen kleeft
verbeeld gij niet u dien tranenstroom
die vloeide al zonder schroom.

slotrefrein : O wreedaard en wat pijn
voor uwe schaapjes rein
zo sprak hier de wet nu met klem
en de rechter met klare stem
'k bezweer uw misdaad is groot
verwijzen U ter dood
want in uw cel zal gij zijn gekweld
die 't drama voor U steld.

't Is wreed !!! (JHK)

OOSTENDSE ALMANAKKEN OF JAARBOEKEN

Ziehier een bibliografie van Oostendse almanakken en jaarboeken, voor zo ver wij het bestaan er van kennen :

- Den Oostendsche Weg-Wijzer, dienende voor 't jaer O.H.1794.
(Oostende, P. Scheldewaert).
- Almanach du Commerce et de l'Industrie de la Ville d'Ostende.
1ère année : 1885
2me année : 1887
3me année : 1889
4me année : 1892
5me année : 1897
(Oostende, Typo-Litographie de l'Hôtel de l'Allemagne).
- H. Tabary : Almanak der Noordzee.
1ste jaar : 1894
2de jaar : 1895
(Gent, I. Vanderpoorten).
- Annu-aire d'Ostende, édité par l'Agence Pilaeis. 1909
(Ostende, Imprimerie Centrale Bouchery).
- Lacour-Bourgoignie, A. : Annuaire du Commerce d'Ostende. 1913
(Ostende, A. Lacour-Bourgoignie).
- Annuaire commercial, industriel et maritime d'Ostende et du Littoral. 1927
1932
(Ostende, Unitas).
- P.Vandenberghe :
Belgische Visserij-Almanak.
1ste tot 7de jaar : 1934-1940
8ste tot 9de jaar : 1946-1947
Belgisch-Nederlandse Visserij-Almanak.
10de tot 24ste jaar: 1948-1962
Belgisch-Nederlandse Zeemans-Almanak.
25ste tot 36ste jaar: 1963-1974
(Oostende, P. Vandenberghe).

O.V.

VOLKHUISRAAD IN VLAANDEREN

Dr. Jozef Weyns, Hoofdconservator van het Bokrijk-Museum, zal een prachtig werk over de "Volkshuisraad in Vlaanderen" laten verschijnen. Dat boek dat, tevens zijn levenswerk is, bestaat uit twee delen, zal hoofdstukken omvatten over haargerei, zitmeubelen, bergmeubelen, slaapstede, kindermeubelen, kookgerei, eten en drinken, voorraad bewaren, verlichting, huissieraad en godsdienstige voorwerpen, spinnen, bakken, kernen, maten en gewichten, voor opschik en onderhoud, wat nog rest en slotbeschouwingen.

De vermoedelijke verschijningsdatum is mei 1974.

Het werk, in leder ingebonden, kost 3.500 Fr, maar bij voorafbetaling 3.200 Fr

Belangstellende kunnen dit bedrag storten op P.C. nr. 4404.70 (J. Weyns, Bokrijk-Genk).

Sara van Swansels

Sara was een vondeling. Als kind werd hij uit het wezenhuis verlost en opgevoed door de familie Pieters, die de herberg en de danszaal "Het Keuntje" openhield.

Toen Sara grootgenoeg was hielp hij zijn pleegvader in de danszaal. Eerst de centen afhalen tussen de danspozen, later het orgeldraaien als het nodig was en eindelijk presenteerde hij zich als voordanser. Hij leerde de jongelingen dansen die voor het eerst hun intrede deden in een danszaal en geen meisje durfden uitnodigen wegens hun onkunde in deze nobele kunst! Sara was een levenslustige, opgewekte vrolijke man, hij was de vriend van iedereen. Sara was middelmatig groot; eerder struis, met donkere ogen en donker haar.

Hij droeg gewoonlijk een donkerblauwe trui met het traditioneel ruitenmotief op de borst. Hij droeg nog al veel witte rubberse schoeisels (kajuten) genaamd, alsook een strohoed en imiteerde soms Maurice Chevalier, dit tot grote vreugde van de bewoners van de Vismarkt, alwaar hij zeer populair stond aangeschreven. Vroeger was het ook de gewoonte dat het Derde Linier regiment éénmaal per week, na een algemene oefening met het muziekkorps aan het hoofd triomfantelijk doorheen de stad naar de kazerne terug keerde. Doch wanneer ze langs de Visserskaai passeerden, dan kwamen alle bewoners van de kaai de piotten de eer bewijzen. Arm in arm, vormde het jonge goedje in dichte rijen bont dooreen een eregeleide aan het regiment.

En aan het hoofd van deze "zotte" bende danste natuurlijk Sara. De witgeschuurde klompen en kloefjes klopten in de maat op de keien, en de rijen wipten en huppelden op het ritme van de militaire muziek. Sara op zijn witte kajuiten gaf de maat, wakkerde de bende aan die gekker en wilder werd tot dat op bevel van Sara de jonge mannen hun klompen uitdeden en op hun sokken dansten.

Het was ook Sara die elk jaar deze eigenaardige vissersstoet op karnavalmaandag inrichtte en met een stoet van 80 koppels in ouderwetse visserskledij en, oude Oostendse liedjes zingend, hun sortie naar de stad deden en na hun grote tournee gedaan te hebben belandden ze eindelijk in "Het Keuntje" waar de karnavalfeesten eerst begonnen.

Sara was ook de ziel van de Vismarkt, die de witgeschuurde planken aanbracht en weghaalde die gelegd werden op de blauwe arduinen tafels waarop de vis gevlekt en gesneden werd.

Toen hij overleed werd hij onder grote volkstoeloop begraven.

Ed. Van Alderweireldt.

ANTWOORDEN OP MINI-QUIZ

-----

1. 10 Dijken : Gouwelozedijk, Halvemaandijk, Leegaertsdijk, Polderdijk, Schorredijk, Spinoladijk, Steense Dijk, Vaartdijk Noord, Vicognedijk, Zeedijk.
2. 7 Dreven : Cedersdreef, Groendreef, Iependreef, Platanendreef, Populierendreef, Slimmersdreef, Vogelzangdreef.
3. De August Beernaertstraat en de Euphrosina Beernaertstraat.
4. 10 Vrouwen : Edith Cavellstraat, Elisabethlaan, Euphrosina Beernaertstraat, Godtschalckstraat, Koningin Astridlaan, Louisastraat, Maria-Theresiastraat, Marie-José straat, Prinses Clementinaplein, Prinses Stefanieplein.
Eigenlijk zou het 11 moeten zijn, want Godtschalck is genaamd naar de twee zusters Isabella en Helena Godtschalck.

*****

KAMIELTJE

In verband met onze vraag betreffende de naam "Kamieltje", die men aan het mazoettramtje gaf, welke tussen Oostende-Diksmuide reed, liet ons lid Ed. Van Alderweireldt weten dat de eerste conducteur Kamiel heette en dat het vooral de "boterboerinnen" van vóór de oorlog waren die Kamieltje kenden en hem dikwijls verzochten ergens halt te willen houden, waar geen halt voorzien was. Hij was daardoor op die lijn een populaire figuur. Met de tijd is er een tweede mazoettram bijgekomen. Kort na de oorlog verdween de tramlijn op sporen naar Diksmuide om vervangen te worden door bussen, met het resultaat dat "Kamieltje" als naam nog enkel in de herinnering bestaat.

Overname van tekst is steeds toegelaten mits bronopgave !
